

denne Lov; men jeg kan dog — skøndt ikke lèt i dette Forhold — forsoné mig med Giendomsoverdragelser ved Taxationer, naar disse finde Sted ved uvillige Mænd. Der er imidlertid den Giendommelighed ved de her foreslaaede Taxationscommissioner, at man efter mit bedste Skjønnende ikke kan betegne dem anderledes end som sammensatte af to uvillige og een villig Mand, fordi jeg ikke ved en Lovparagraph kan bringes til at oversee den menneskelige Naturs almindelige Bessaffenhed. Det er ogsaa i Grunden sagt af Udvalget; det staaer i Betænkningen, thi der er sagt, at af de tre Medlemmer, hvoraf Taxationscommissionen skal bestaae, vil den ene ikke optræde som virkelig Taxator, men som Sagsfører for den ene af Parterne. Det kan heller ikke være anderledes. Naar der er Tale om at overdrage forskjellige Stykker Fæstegods til Jordbrugerne, og det da fastsættes, at Fæstegodset skal taxeres af een Mand, der udnævnes af Indenrigsministeriet, een Mand, der udnævnes af samtlige Stiftelses Bestyrelser, og endelig af een Mand, der for hver enkelt Eiendom er udnævnt af denne Eiendoms Bruger, saa vilde man gjøre en aldeles ubillig Fordring, naar man enten af Brugeren vilde forlange, at han for sit Vedkommende skulde vælge en suldkommen uinteresseret Mand, eller af Den, der blev valgt af Brugeren, vilde forlange, at han skulde stille sig paa et virkelig upartist Standpunkt. Han vil blive og maa blive Brugers Sagsfører, der vurderer i Brugers Interesse, idet han formoder en modsat Interesse hos de to andre Medlemmer af Commissionen, og han vil sandsynligviis i de allerfleste Tilfælde staae enten paa Brugers eget Standpunkt eller paa et saa nærliggende Standpunkt, at han ikke kan frigjøre sig fra den med dette Standpunkt nødvendigt forbundne Betragtning af Sagen. Dette er, forekommer det mig, ikke blot en Anomali ved Commissionernes hele Sammensætning, men det er i mine Tanker en formelig Uret imod de Mænd, der sættes ind i en Stilling, hvor de efter min Overbeviisning ikke kunne fyldestgjøre den Pligt, som dog Loven egentlig paa lægger dem, nemlig at de skulle være uvillige Taxationsmænd. Det vil jo naturligt medføre, at saafremt de to andre Medlemmer af

Commissionerne fastholde, hvad Loven paa lægger dem, at de uden at see tilhøre eller tilvenstre skulle taxere Eiendommene til deres virkelige Værdi, er der forud givet en Modsatning imellem Fleerheden af Commissionen og det enkelte Medlem, som staaer imod denne Fleerhed, hvilket atter vil medføre en bestandig Misforopielse og en bestandig Tro hos en af Parterne om, at dens Interesse er bleven tilsidefat. Denne Ulempe forøges endnu i praktist Henseende, og det er heller ikke ladet ude af Syne i Betænkningen derved, at de to Medlemmer ere stadige og faste, medens det tredje skifter. Naar man nu tænker sig, at der i Aarhus Stift, naar man tæller alle Fæstere eller Besiddere af Fæstee og Leiehuuse sammen, er — jeg nævner et rundt Tal og vistnok et for lavt Tal, naar jeg siger, at der er — idetmindste 1000 Brugere, saa er der altsaa to faste Medlemmer af Commissionen, medens man kunde tænke sig 1000 skiftende Medlemmer paa den tredje Plads. Det vil nu ganske vist ikke blive Tilfældet, thi det er jo sandsynligt, at Beboerne paa et sammenhængende Complex, f. Ex. paa Støvringgaard, der er den største, ville forene sig, om ikke om Een, saa dog om nogle Enkelte, der skulle være deres Repræsentanter; men der vil dog blive en stor Vexlen, som især vil vise sig, hvor der er Tale om mange enkelte større Gaarde eller Steder, der f. Ex. tilhøre Præstekald, eller om andre Steder, der ligge langt fra hinanden. I saadanne Tilfælde skulle altsaa de to Mænd, der have taxeret en stor Mængde Eiendomme, der have dannet sig en vis fast Maalestof, og som have havt stor Leilighed til at discutere Principerne, reise hen og forhandle med et enkelt Medlem, der ikke kjender den hele Sag videre eller har Interesse i at sætte sig videre ind i den, end for hvert enkelt Sted, der hører ind under hans Mandat. Det er en Forhandling, der aldeles strider imod mine Begreber om de Forhandlinger, man ved Lov bør autorisere. Jeg har en saa stor Agtelse for en streng, aaben og sand Fremgangsmaade i sliige Forhandlinger, at jeg ikke kan forsoné mig med en Fremgangsmaade som den omtalte. Jeg antager nu, at den praktistiske Følge vil i det Hele blive